

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní JUDr. Věrou Šimůnkovou ve věci

žalobce: C. U., narozen dne X
státní příslušník Turecké republiky
toho času v Zařízení pro zajištění cizinců Balková
Balková 1, 331 65 Tis u Blatna
zastoupen Mgr. Marcelem Kmeťem, advokátem
sídlem Senovážné náměstí 977/24, 110 00 Praha

proti
žalované: Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje
sídlem U Šestého 1017, 272 03 Kladno 3 - Dubí

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 11. 2022, č. j. KRPS-277343-20/ČJ-2022-010026-ZZC,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 9. 11. 2022, č. j. KRPS-277343-20/ČJ-2022-010026-ZZC, se ruší
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 6 800 Kč, a to do 30 dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Marcela Kmeťe, advokáta.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) podanou u zdejšího soudu ve

Shodu s prvopisem potvrzuje: J. N.

smyslu § 172 odst. 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“),

jímž byl podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců zajištěn za účelem správního vyhoštění. Doba zajištění žalobce byla stanovena na 45 dnů ode dne omezení osobní svobody.

Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

2. Ze správního spisu vyplývá, že žalobce byl dne 8. 11. 2022 zajištěn podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Policii ČR“), neboť byl dán důvod se domnívat, že neoprávněně vstoupil a pobýval na území České republiky (dále jen „ČR“). Po prvotních úkonech, provedených lustracích v informačních systémech a porovnání daktyloskopických otisků v systémech AFIS a EURODAC nebyly o žalobci zjištěny žádné dodatečné informace.
3. Dne 9. 11. 2022 žalovaná zahájila správní řízení ve věci správního vyhoštění žalobce podle § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 zákona o pobytu cizinců.
4. Téhož dne byl s žalobcem za přítomnosti tlumočnicka do tureckého jazyka sepsán protokol o výsledku účastníka správního řízení. Žalobce vypověděl, že jeho rodným jazykem je kurdský jazyk, ale s ustanovením tlumočnicka do turečtiny souhlasil. Následně uvedl, že je svobodný a že v domovském státě bydlí u rodičů s dvěma sestrami a bratrem. Dále má ještě sedm sourozenců, kteří u rodičů nepobývají. V Německu žije asi 10 let jeho další bratr, který má i německé občanství. Žalobce se přihlásil ke kurdské menšině, avšak na otázku, jaké je její postavení v Turecku, se odmítl vyjádřit, jelikož by mohl mít problémy s tureckými úřady. Do ČR cestoval nejprve letecky z Istanbulu do Sarajeva, následně autobusem až k hranicím s Maďarskem, kde se připojil ke skupině migrantů. Syrskému převaděči zaplatil 1 000 EUR za přesun až do Německa. Oplocení na maďarské hranici překonal s pomocí žebříku. Z Maďarska cestoval v osobním vozidle s dalšími lidmi, byli zastaveni a zajištěni Policií ČR. Jako důvod vycestování z Turecka označil obavu o svůj život v důsledku vzájemné potyčky s rodinou z vedlejší vesnice, při níž byli zabiti někteří členové obou rodin. Obává se krevní msty, proto vycestovat za svým bratrem žijícím v Německu. Nebyl si vědom povinnosti obstarat si víza pro vstup na území jiných států. Na přímou otázku, zdali mu v případě návratu domů hrozí mučení, trest smrti, nelidské či ponižující zacházení nebo trest či jiné vážné nebezpečí, odpověděl, že se bojí o život v důsledku zmiňované krevní msty. Na otázku, zda mu hrozí nebezpečí ze strany tureckých úřadů, odmítl odpovědět z důvodu obav. Cílem jeho cesty bylo Německo. O azyl nikde nežádal, cestoval sám. Žalovanou byl následně dotázán, proč z Turecka odešel pouze on sám a nikoli zbytek jeho rodiny, a zda ostatním členům jeho rodiny také nehrozí nebezpečí. K tomu sdělil, že si myslí, že nebezpečí hrozí pouze jemu. Krevní msta se netýká žen. Žil u sestry v X, kde byla tzv. pastevecká válka. Po tomto incidentu se odstěhoval k rodičům. Vystudoval uměleckou univerzitu v oboru výtvarného umění. Pět let vyučoval výtvarnou výchovu. Absolvoval i vojenský výcvik a 15 měsíců sloužil u námořnictva. Není členem žádné extremistické skupiny. Na otázku, zda se má v domovské zemi kam vrátit, odpověděl, že se může vrátit k rodičům, ale návratu se obává. Svého protiprávního jednání si je vědom, jaký postih mu hrozí, neví. V ČR nemá žádný majetek, pouze věci osobní potřeby, které zajistila policie. Na otázku, zdali je příslušníkem občana

Evropské unie nebo ČR, odpověděl záporně. Na složení finanční záruky patrně nemá dostatečný obnos. Nikdo další se za něj nemůže finančně zaručit. Není ani schopen polici uvést adresu místa pobytu a zdržovat se tam. K otázce, zdali je mu znám důvod, který by mu znemožňoval vycestování z ČR, uvedl, že se do Turecka nemůže vrátit a v jiné zemi by byl nelegálně jako v ČR.

5. Napadeným rozhodnutím žalovaná zajistila žalobce za účelem správního vyhoštění, a to podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Dobu trvání zajištění stanovila v délce 45 dnů ode dne omezení osobní svobody. Žalovaná dospěla k závěru, že z předešlého jednání žalobce, kdy vědomě z Turecké republiky přicestoval na území Evropské unie bez povolení k pobytu, zjevně plyne, že existuje nebezpečí, že cizinec bude mařit výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Žalobce svým jednáním dokazuje, že nehodlá respektovat právní řád ČR, a tedy

neskýtá záruku, že bude plnit povinnosti uložené mu žalovanou. Žalovaná se zabývala možností uložit žalobci některé ze zvláštních opatření za účelem vycestování, avšak dospěla k závěru, že by v případě žalobce nebyla účinná a dostatečná. Při stanovení doby trvání zajištění žalovaná přihlédla k době, která je nutná k vydání a zabezpečení přepravních dokladů, přičemž Ředitelství služby cizinecké policie obstarává letenku nebo vyjednává průvoz cizince přes jiné státy Evropské unie, kdy je nutné zajistit policejní eskortu přes dotčené státy, a komunikuje se státem o vzetí cizince zpět do domovského státu. Žalovaná podotkla, že vyřízení víz bude trvat dle odhadu déle než měsíc. Dále je třeba zajistit letenky, neboť vzhledem k poloze Indie (*sic!*) nelze věc řešit jinak než aviatickou cestou, a případné vstupy na území dotčených států. Z těchto důvodů je žalovaná přesvědčena, že doba trvání zajištění v délce 45 dnů je přiměřená a dostatečná. Závěrem žalovaná konstatovala, že z běžné praxe je jí známo, že v případě žalobce existuje reálný předpoklad realizace výkonu jeho vyhoštění z území členských států Evropské unie, a to ve stanovené době trvání zajištění, neboť v daném případě neexistuje překážka trvalejší povahy, která by bránila ve vyhoštění žalobce.

6. Žalobce byl předán do zařízení pro zajištění cizinců Balková dne 10. 11. 2022.
7. Stejného dne (10. 11. 2022) vydalo Ministerstvo vnitra (dále jen „ministerstvo“) závazné stanovisko k možnosti vycestování žalobce, v němž konstatovalo, že vycestování žalobce do Turecké republiky je možné. Ministerstvo neshledalo žádné skutečnosti, na základě kterých by žalobci mohlo hrozit v případě návratu do vlasti skutečné nebezpečí podle § 179 zákona o pobytu cizinců, tedy porušení čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Ministerstvo nepovažuje obavu žalobce o svůj život z důvodu krevní msty za relevantní a podloženou, neboť je plně řešitelná v rámci stávajícího tureckého právního systému. Žalobce se měl obrátit s žádostí o pomoc na turecké orgány, se kterými neuvedl za svého pobytu ve vlasti žádné potíže. Z jeho vyjádření, že patří ke kurdské menšině, a proto se k jejímu postavení nebude blíže vyjadřovat, protože by měl obtíže s tureckými úřady, nelze dovozovat, že by mu příslušné turecké orgány účinně nepomohly.
8. Rovněž v tento den vydala žalovaná rozhodnutí, č. j. KRPS-277343-32/ČJ-2022-010026-ZZC, kterým podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 4 zákona o pobytu cizinců žalobci uložila správní vyhoštění a stanovila dobu 1 roku, po kterou nelze žalobci umožnit vstup na území členských států Evropské unie. Proti tomuto rozhodnutí se žalobce odvolal.

9. Dne 15. 11. 2022 žalobce podal podle § 3a písm. a) bodu 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu) (dále jen „zákon o azylu“) žádost o mezinárodní ochranu.
10. Ministerstvo vydalo rozhodnutí dne 16. 11. 2022, č. j. OAM-372/LE-BA02-VL15-PS-2022 (dále jen „rozhodnutí o přezajištění“), kterým žalobce zajistilo podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Dobu trvání zajištění stanovilo podle § 46a odst. 5 zákona o azylu do 15. 3. 2023. Ministerstvo dospělo k názoru, že žalobci nic nebránilo v tom, aby o mezinárodní ochranu požádal již dříve, resp. z jednání žalobce je zřejmé, že žádost o mezinárodní ochranu podal toliko ve snaze se vyhnout správnímu vyhoštění. Žalobce svou výpověď sám potvrdil, že cílem jeho cesty je Německo a že v jejím průběhu o azyl nikde nežádal. Stanovou dobu zajištění ministerstvo odůvodnilo tím, že nelze vyloučit, že žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany bude nutné posuzovat standardně, proto dobu trvání zajištění žalobce určilo v délce zákonem stanovené lhůty k vydání rozhodnutí ve věci dle § 27 odst. 1 zákona o azylu.

Obsah žaloby

11. Žalobce namítá, že žalovaná se v napadeném rozhodnutí vůbec nezabývala překážkami, které brání naplnění účelu zajištění žalobce, tj. jeho správnímu vyhoštění. Žalovaná totiž nevzala v potaz tvrzení žalobce ohledně nebezpečí, které mu v případě návratu do státu původu hrozí. Žalobce při výslechu uvedl, že z Turecka vycestoval z důvodů obav o svůj život, protože v místě jeho bydliště byli po vzájemné potyčce s rodinou z vedlejší vesnice zabiti dva členové jeho rodiny a jeden vážně zraněn. Jelikož byli zabiti i příslušníci druhé rodiny, obává se žalobce vyhlášené krevní msty. Dále žalobce při výslechu vypověděl, že patří ke kurdské menšině, ale k postavení tohoto etnika se nebude blíže vyjadřovat, jelikož by mohl mít problémy s tureckými úřady. Žalovaná pochybila, pokud se těmito tvrzeními žalobce v napadeném rozhodnutí nijak nezabývala a předběžně je neposoudila z hlediska možnosti realizace správního vyhoštění. Žalobce dovozuje, že pro absenci jakékoliv argumentace žalované k této otázce je zřejmé, že žalovaná žádnou relevantní úvahu neučinila. Žalobce odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, dle kterého má správní orgán povinnost zabývat se v řízení o zajištění cizince možnými překážkami správního vyhoštění, pokud jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo kdy před rozhodnutím o zajištění cizince vyšly najevo. Porušením této povinnosti zatížila žalovaná své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
12. Podle žalobce je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné i stran stanovení délky trvání zajištění. Dobu trvání zajištění žalovaná stanovila i s ohledem na nutnost vyřízení víz a zajištění letenek, neboť vzhledem k poloze Indie nelze věc řešit jinak než aviatickou cestou. Ze správního spisu a z žalobcem předloženého cestovního dokladu přitom nepochybně vyplývá, že žalobce je státním příslušníkem Turecké republiky. Pokud žalovaná tvrdí, že má dojít k vyhoštění žalobce do Indie, jde o zcela zjevně zmatečné rozhodnutí. Nadto občané České republiky (případně eskortující příslušníci policie) nepotřebují ke vstupu do Turecka víza. Proto neobstojí ani argumentace žalované, která je odvozená od doby potřebné k vyřízení víz. Za daných okolností napadené rozhodnutí neobsahuje relevantní argumentaci, jež by odůvodňovala zajištění žalobce právě na dobu 45 dnů. Z výše uvedených důvodů žalobce navrhuje, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a uložil žalované uhradit žalobci náhradu nákladů řízení.

13. Žalovaná se k žalobě nevyjádřila.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

14. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a že splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán, a vycházel ze skutkového a právního stavu v době jeho vydání (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). Nicméně, s ohledem na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 8. 11. 2022 ve spojených věcech sp. zn. C-704/20 a C-39/21 by soud musel zohlednit z moci úřední i vady týkající se nesplnění podmínek zákonnosti zajištění. Soud však konstatuje, že vady, k nimž by byl povinen přihlédnout z moci úřední, neshledal.
15. S ohledem na skutečnost, že žádný z účastníků nepožádal o nařízení jednání a soud nepovažuje nařízení jednání za nezbytné, rozhodl o žalobě bez jednání (§ 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců).
16. Přezkumu napadeného rozhodnutí nebrání ani vydání rozhodnutí o přezajištění žalobce. Podle § 125 odst. 6 *in fine* zákona o pobytu cizinců se sice oznámením rozhodnutí o zajištění podle § 46a zákona o azylu dosavadní rozhodnutí o zajištění podle zákona o pobytu cizinců ruší, nicméně judikatura dovodila, že toto ustanovení je neaplikovatelné pro rozpor s právem Evropské unie, a to s čl. 15 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „návratová směrnice“) a s čl. 6 a čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie. Proto oznámením rozhodnutí o přezajištění neodpadl předmět tohoto soudního řízení a není dán důvod pro odmítnutí žaloby podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (viz rozsudek NSS ze dne 27. 10. 2020, č. j. 8 Azs 158/2020-22, č. 4130/2021 Sb. NSS, nebo rozsudek zdejšího soudu ze dne 14. 1. 2020, č. j. 53 A 20/2019-55).
17. Soud dále konstatuje, že výčet údajně porušených ustanovení v úvodu žaloby, který není nijak navázán ke konkrétním skutkovým okolnostem ani právním argumentům, sám o sobě nesplňuje požadavky kladené na žalobní bod ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (srov. rozsudky rozšířeného senátu NSS ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, č. 2162/2011 Sb. NSS, a ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS). S výjimkou případů, kdy žalobce na jiných místech žaloby spojil porušení některých z těchto ustanovení s individualizovanou žalobní argumentací, se tak soud tímto „paragrafovým seznamem“ blíže nezabýval.

Posouzení žalobních bodů

18. Podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je policie „oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.“

19. Podle § 124 odst. 3 věty první zákona o pobytu cizinců „*policie v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění.*“
20. Podle § 125 odst. 1 věty první zákona o pobytu cizinců nesmí doba zajištění „*překročit 180 dnů a počítá se od okamžiku omezení osobní svobody.*“
21. Podle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců není vycestování cizince možné „*v případě důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu tam hrozilo skutečné nebezpečí.*“
22. Podle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců se za skutečné nebezpečí podle citovaného zákona „*považuje navrácení v rozporu s článkem 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.*“
23. Podle čl. 3 Úmluvy „*nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.*“
24. Podle § 68 odst. 3 věty první zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*správní řád*“), se v odůvodnění rozhodnutí „*uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.*“
25. V souladu s čl. 15 odst. 1 návratové směrnice lze zajistit pouze státního příslušníka třetí země, o jehož navrácení probíhá řízení, a to mimo jiné za účelem výkonu vyhoštění. Podle odst. 4 citovaného ustanovení platí, že „*[u]káže-li se, že reálný předpoklad pro vyhoštění přestal z právních nebo jiných důvodů existovat nebo že přestaly existovat podmínky uvedené v odstavci 1, ztrácí zajištění odůvodnění a dotčená osoba musí být bezodkladně propuštěna.*“
26. Soud se v prvé řadě zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí ohledně posouzení, zdali je v návaznosti na tvrzení, které žalobce při své výpovědi uvedl, správní vyhoštění alespoň potenciálně možné.
27. Má-li být rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být zřejmé, jaký skutkový stav vzal správní orgán za rozhodný, jakými úvahami byl veden při hodnocení podkladů pro vydání rozhodnutí a při výkladu právních předpisů a jak se vypořádal s návrhy a námitkami účastníků (§ 68 odst. 3 správního řádu). O nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů se jedná zejména tehdy, pokud z odůvodnění rozhodnutí správního orgánu není patrné, proč správní orgán rozhodl způsobem uvedeným ve výroku rozhodnutí [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s., viz např. rozsudky NSS ze dne 16. 6. 2006, č. j. 4 As 58/2005-65, ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, č. 1350/2007 Sb. NSS, ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109, či ze dne 17. 8. 2011, č. j. 9 Afs 10/2011-92]. Současně platí, že nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno. Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat (srov. např. rozsudky NSS ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017-38, či ze dne 7. 5. 2019, č. j. 7 As 362/2018-23).

28. Zajištění cizince představuje citelný zásah do jeho osobní svobody. Proto výše citovaná ustanovení stanoví k použití tohoto institutu striktní podmínky. Jeden ze základních předpokladů zákonnosti rozhodnutí o zajištění cizince představuje realizovatelnost účelu, pro který byl cizinec zajištěn. V projednávaném případě tedy reálná možnost uskutečnění správního vyhoštění žalobce. Reálný předpoklad absentuje, pokud v případě cizince existují mimo jiné důvody znemožňující vycestování ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců. Těmito důvody jsou správní orgány povinny se zabývat zejména v rámci řízení o správním vyhoštění (srov. § 120a zákona o pobytu cizinců). Avšak o zajištění cizince nelze rozhodnout, pokud zákonný účel omezení osobní svobody nebude pravděpodobně možné uskutečnit. Jak uvedl NSS v rozsudku ze dne 26. 8. 2020, č. j. 1 Azs 495/2019 – 43, č. 4085/2020 Sb. NSS: *„Zajištění není trestem, ale jen prostředkem k dosažení účelu zajištění (zde realizace vyhoštění), při jeho ukládání je proto třeba vždy sledovat, zda lze zajištěním tohoto účelu vůbec dosáhnout.“*
29. Rozšířený senát NSS v usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, č. 2524/2012 Sb. NSS, dovodil, že *„správní orgán má povinnost se zabývat v řízení o zajištění cizince možnými překážkami správního vyhoštění, předání nebo vycestování tohoto cizince v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo kdy před rozhodnutím o zajištění cizince vyšly najevo. V takové situaci je správní orgán povinen možné překážky správního vyhoštění, předání nebo vycestování cizince před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a, jak již konstatoval první senát v citovaném rozsudku ze dne 15. 4. 2009, č. j. 1 As 12/2009 – 61, publikovaném pod č. 1850/2009 Sb. NSS, učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění, předání nebo vycestování cizince alespoň potenciálně možné.“* Přitom dále rozvedl, že tato úvaha bude nezbytná *„[r]ovněž v případě, kdy bude správnímu orgánu již před rozhodnutím o zajištění cizince zřejmé, že by zde mohly být dány důvody znemožňující vycestování cizince ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců, nebude oprávněn vydat rozhodnutí o zajištění cizince dříve, než si opatří závazné stanovisko Ministerstva vnitra k tomu, zda je vycestování cizince možné (ve vztahu ke správnímu vyhoštění viz § 120a odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Ministerstvo vnitra bude v tomto případě povinno vydat toto stanovisko neprodleně tak, aby bylo možné dodržet zmiňované zákonné lhůty pro rozhodnutí o zajištění cizince.“*
30. Navazující judikatura na výše citované usnesení rozšířeného senátu NSS dovodila, že toto usnesení *„nelze vykládat tak, že při jakýchkoliv (byť sebemenších) pochybnostech o možných překážkách vycestování cizince je správní orgán vždy povinen vyžádat si před vydáním rozhodnutí o zajištění cizince závazné stanovisko Ministerstva vnitra o realizovatelnosti správního vyhoštění. Taková povinnost je dána pouze tehdy, je-li před vydáním rozhodnutí o zajištění správnímu orgánu zřejmé, že by v dané věci důvody znemožňující vycestování mohly být dány. Správní orgán je proto oprávněn si sám provést předběžné posouzení takových překážek, a dojde-li k závěru, že s určitou mírou pravděpodobnosti určité překážky vycestování mohou existovat, teprve tehdy je povinen vyžádat si závazné stanovisko ministerstva ještě před vydáním rozhodnutí o zajištění za účelem správního vyhoštění.“* (rozsudek NSS ze dne 16. 10. 2019, č. j. 8 Azs 55/2019-34). Zároveň platí, že *„při rozhodování o zajištění cizince je správní orgán povinen možné překážky realizace vyhoštění (vycestování) ve smyslu § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců vypořádat toliko předběžně. Nelze očekávat, že toto posouzení bude kvalitativně zcela srovnatelné s hodnocením, jež provádí Ministerstvo vnitra v závazném stanovisku, které vydává podle § 120a téhož zákona pro účely samotného řízení o správním vyhoštění.“* (viz rozsudek NSS ze dne 13. 5. 2016, č. j. 5 Azs 5/2016-51, obdobně srov. např. rozsudky NSS ze dne 10. 5. 2017, č. j. 2 Azs 43/2017-24, ze dne 31. 7. 2018,

č. j. 3 Azs 182/2017-23, či ze dne 26. 8. 2020, č. j. 1 Azs 495/2019-43). V každém případě si však správní orgán musí učinit úsudek o skutečnostech, které by mohly představovat překážku správního vyhoštění, a v návaznosti na to předběžně posoudit, zdali je správní vyhoštění alespoň potenciálně možné. Přitom tuto svou úvahu musí správní orgán náležitě uvést v odůvodnění rozhodnutí o zajištění, aby dostál požadavkům kladeným na odůvodnění správního rozhodnutí § 68 odst. 3 správního řádu. Na druhou stranu soud uznává, že správní orgány rozhodují o zajištění cizince ve velmi krátkých lhůtách. Policista je oprávněn zajistit cizince nejdéle na 48 hodin podle § 27 odst. 3 zákona o Policii ČR, přitom v této krátké lhůtě je třeba provést prvotní úkony vedoucí ke ztotožnění cizince, resp. k získání informací o jeho pobytovém a cizineckém statusu, a následně případně zahájit řízení o správním vyhoštění a vydat rozhodnutí o zajištění. Na odůvodnění rozhodnutí o zajištění tudíž nelze klást stejné nároky jako na rozhodnutí o správním vyhoštění. I tak ale z rozhodnutí o zajištění musí být zřejmé, že správní orgán vycházel z individualizovaných skutečností týkajících se zajišťovaného cizince a že přihlédl k relevantním okolnostem, které před rozhodnutím vyšly najevo (např. z výpovědi cizince) nebo které správní orgán zjistil ze své úřední činnosti. Rezignaci na tyto elementární požadavky nelze dle mínění soudu ospravedlnit ani případnou časovou tísní (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 8. 2020, č. j. 1 Azs 495/2019-43, č. 4085/2020 Sb. NSS, bod 27).

31. Těmito hledisky soud posuzoval, zdali se žalovaná dostatečně zabývala možnými překážkami ve vycestování žalobce. Dospěl přitom k závěru, že žalovaná své povinnosti řádně odůvodnit napadené rozhodnutí nedostála.
32. Ve své výpovědi žalobce uvedl, že důvodem vycestování z Turecka byla obava o život, neboť jeho rodině hrozí krevní msta ze strany rodiny z vedlejší vesnice. Na otázku, zdali mu v případě návratu do země původu hrozí mučení, trest smrti, nelidské či ponižující zacházení nebo trest či jiné vážné nebezpečí, výslovně odpověděl, že se v důsledku zmíněné krevní msty bojí o svůj život. Zároveň z obavy ani neuvedl, zdali mu hrozí nebezpečí ze strany tureckých úřadů. Žalobce se při výpovědi přihlásil ke kurdské menšině, ale k jejímu postavení v Turecku se odmítl vyjádřit, jelikož by dle jeho slov mohl mít problémy s tureckými úřady. Následně k otázce, zdali mu je znám důvod, který by mu znemožňoval vycestování z ČR, vypověděl, že do Turecka se vrátit nemůže.
33. Soudu však z napadeného rozhodnutí není zřejmé, zdali se žalovaná uvedenými skutečnostmi vůbec zabývala. V odůvodnění toliko uvedla, že z běžné praxe je jí známo, v případě žalobce existuje reálný předpoklad výkonu správního vyhoštění, neboť v daném případě neexistuje překážka trvalejší povahy, která by zabráňovala ve vyhoštění žalobce (viz strana 6 napadeného rozhodnutí). V odůvodnění žalovaná ale nijak nereagovala na tvrzení žalobce. Nikterak se nevyjádřila k tomu, zdali lze žalobcem uváděné důvody považovat za případné překážky znemožňující vycestování žalobce ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců, resp. z napadeného rozhodnutí nelze seznat, jak žalovaná dospěla ke svému závěru o tom, že v případě žalobce neexistuje překážka trvalejší povahy, která by zabráňovala jeho vyhoštění. Ze správního spisu plyne, že k okamžiku rozhodování žalovaná nedisponovala závazným stanoviskem ministerstva k otázce existence důvodů znemožňujících vycestování žalobce, a proto z něho ani nemohla vycházet. Zároveň k následně vydanému závaznému stanovisku ministerstva nemůže přihlížet ani soud, neboť při přezkumu napadeného rozhodnutí soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75

odst. 1 s. ř. s.), tedy v době, kdy ani žalovaná závazné stanovisko neměla k dispozici. Z toho důvodu lze po žalované požadovat, aby alespoň stručně reagovala na individuální okolnosti, které vyšly najevo při výpovědi žalobce. Následná úvaha žalované, jež by se měla promítnout do odůvodnění napadeného rozhodnutí, samozřejmě nemusí být natolik podrobná jako v závazném stanovisku ministerstva podle § 120a zákona o pobytu cizinců. Po žalované však lze žádat, aby přinejmenším ve stručnosti reagovala na tvrzení žalobce a vyjevila svůj náhled na to, proč žalobcem uváděné důvody nepředstavují překážku pro správní vyhoštění. Žalovaná se v napadeném rozhodnutí spokojila toliko s obecnou formulací, že je jí z běžné praxe známo, že v případě cizince existuje reálný předpoklad

jej vyhostit, jelikož neexistuje překážka trvalejší povahy k jeho vyhoštění. Soud však nemůže tento závěr žalované přezkoumat, neboť vůbec není podepřen žádnou relevantní argumentací, z níž by vyplývalo, že se žalovaná konkrétními skutečnostmi případu vůbec zabývala. To platí tím spíše, že v době svého rozhodování neměla k dispozici závazné stanovisko ministerstva a ani ještě nebylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění žalobce, v rámci kterého by se překážkami podle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců správní orgán zabýval.

34. Aniž by soud předjímal, zdali lze skutečnosti, na které poukázal žalobce ve své výpovědi, považovat za důvod znemožňující vycestování podle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, lze konstatovat, že žalobce předestřel poměrně konkrétní tvrzení, která by skutečně mohla odůvodňovat obavu žalobce o život. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) vyplývá, že zákaz mučení dle článku 3 Úmluvy je absolutní. Pokud by v důsledku správního vyhoštění mělo dojít k jeho porušení, nesmí členský stát k vyhoštění přistoupit. S ohledem na absolutní charakter zákazu mučení ESLP nevyklučuje, že porušení článku 3 Úmluvy může hrozit i ze strany jednotlivce nebo skupiny osob, kteří nejsou úředními osobami. Musí však být prokázáno, že riziko je skutečné a že vnitrostátní orgány nejsou schopny dané nebezpečí eliminovat poskytnutím adekvátní ochrany (rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 23. srpna 2016 ve věci *J. K. a ostatní proti Švédsku*, stížnost č. 59166/12, § 80). Obdobně se NSS již v minulosti zabýval tím, zdali lze obavy z pronásledování ze strany soukromých osob z důvodu krevní msty podřadit pod vymezení pojmu pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. V rozsudku ze dne 28. 8. 2019, č. j. 6 Azs 2/2019-59, shrnul dosavadní judikaturu k této otázce tak, že u těchto původců je třeba zkoumat, „*zda poskytovatelé ochrany (tj. stát či strany nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, včetně mezinárodních organizací) jsou schopni ochranu poskytovat, resp. kromě schopnosti je nutno zkoumat i ochotu poskytovatelů tuto ochranu poskytnout (shodně srovnej např. rozsudek ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62), stejně jako dostupnost a účinnost této ochrany (srovnej rozsudek ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, či rozsudek ze dne 25. 1. 2011, č. j. 6 Azs 36/2010 - 274, publikovaný pod č. 2290/2011 Sb. NSS)*.“ V návaznosti na uvedené judikатурní závěry lze uzavřít, že za určitých okolností by mohly skutečnosti uváděné žalobcem představovat důvody znemožňující vycestování ve smyslu § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Samozřejmě takový závěr nelze definitivně přijmout na základě jedné výpovědi žalobce před vydáním rozhodnutí o zajištění. Nicméně v průběhu výslechu se žalovaná v návaznosti na tvrzení žalobce měla dotazovat, zdali se žalobce snažil jím nastíněnou situaci řešit prostřednictvím příslušných úřadů v Turecku a jaká byla jejich reakce. Přitom nelze odhlédnout od faktu, že žalobce z obav odmítal sdělit, zdali mu ze strany tureckých

úřadů hrozí nějaké nebezpečí. Tím spíše se žalovaná měla zajímat, zdali turecké úřady situaci žalobce efektivně řešily, resp. zdali se na ně žalobce vůbec obrátil. Na základě podkladů, jež má soud k dispozici, nemůže učinit definitivní závěr o existenci důvodů znemožňujících vycestování žalobce. To ostatně ale ani není předmětem tohoto řízení. Nicméně je zřejmé, že tvrzení žalobce si ze strany žalované zasluhovala adekvátní reakci v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Avšak žalovaná žádnou přezkoumatelnou úvahu ohledně realizovatelnosti správního vyhoštění žalobce nepředestřela a spokojila se pouze s obecnou frází. Z toho důvodu soud shledal, že napadené rozhodnutí trpí vadou nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

35. Druhá žalobní námitka směřuje k nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí stran stanovené doby trvání zajištění. Jelikož soud shledal důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí již na základě prvního žalobního bodu, vyjádří se k této námitce ve stručnosti.
36. Základní požadavky na odůvodnění doby trvání zajištění konkretizoval NSS v rozsudku ze dne 19. 10. 2011, č. j. 1 As 93/2011-79, v bodě 22, následovně: *„Správní orgán musí v odůvodnění vedlejšího ustanovení výroku rozhodnutí o zajištění, jímž se stanoví doba jeho trvání, uvést, jaké všechny úkony bude pravděpodobně nezbytné provést k přípravě realizace správního vyhoštění konkrétní osoby. Dále lze nepochybně požadovat, aby správní orgán kvalifikovaně na základě svých zkušeností upřesnil v odůvodnění rozhodnutí svůj odhad, jak dlouho zabere provedení každého ze specifikovaných úkonů (např. obvyklá doba komunikace se zastupitelským úřadem země původu cizince, doba potřebná pro poskytnutí právní pomoci ze strany země původu). Správní orgán musí posuzovat uvedené otázky přísně individuálně, nikoliv paušálním odhadem. Pouze v případě, kdy jsou shora uvedené úvahy obsaženy ve správním rozhodnutí a dle své povahy mají oporu ve správním spisu, mohou se soudy ve správním soudnictví ujmout své přezkumné činnosti a posoudit, zda správní orgán nepřekročil meze správního uvážení či ho nezneužil (§ 78 odst. 1 in fine s. ř. s.).“* Na tyto závěry navázala judikatura NSS v mnoha dalších případech (srov. usnesení NSS ze dne 29. 6. 2022, č. j. 2 Azs 306/2021-27, a judikaturu v něm uvedenou). I při respektování tohoto právního názoru NSS správní soudy dospěly k závěru, že absence konkrétního časového odhadu provedení každého ze specifikovaných úkonů žalované při stanovení délky zajištění nemusí vést automaticky k nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro nedostatek důvodů (srov. např. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 4. 5. 2021, č. j. 41 A 12/2021-44). Nicméně je třeba setrvat na požadavku, aby při rozhodování o délce trvání zajištění přihlížela žalovaná ke specifickým okolnostem každého případu a posuzovala jej přísně individuálně.
37. Soud dospěl k závěru, že z odůvodnění napadeného rozhodnutí týkající se doby trvání zajištění žalobce nelze seznat, že by žalovaná přihlížela k okolnostem daného případu a striktně individuálně jej hodnotila. Soud má zejména pochybnosti o tom, zda žalovaná náležitě zohlednila, jaké potřebné kroky (a v jakém časovém horizontu) bude nutné učinit v případě realizace správního vyhoštění žalobce do Turecka. Jediným úkonem, u kterého žalovaná uvedla i časový odhad, je obstarání víz (patrně pro doprovázející policisty, což však nespecifikuje). Bez konkrétních časových údajů dále žalovaná zmínila potřebu zajistit letenky, případně vstupy na území dotčených států, eskortu přes dotčené státy a komunikaci s domovským státem. Zároveň však konstatovala, že vzhledem k poloze Indie nelze věc řešit jinak než aviatickou cestou. V projednávaném případě ale nemůže být sporu o tom, že žalobce pochází z Turecka, jak nepochybně plyne z podkladů ve správním spisu. Za jiných okolností by soud mohl toto pochybení žalované označit za chybu v psaní. Nicméně v posuzované věci má soud pochybnosti, zdali žalovaná předmětnou pasáž

odůvodnění toliko mechanicky nepřevzala z jiného případu, aniž by skutečně posoudila, jaké náležitosti je třeba vyřídit při výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění žalobce do Turecka. Z napadeného rozhodnutí totiž není zřejmé, zda žalovaná zohlednila existenci Ujednání mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Turecké republiky o zrušení vízové povinnosti pro držitele diplomatického, zvláštního nebo služebního pasu (viz sdělení č. 170/1991 Sb.), dle jehož čl. 1 mohou občané smluvních států, kteří jsou držiteli platného diplomatického, zvláštního nebo služebního pasu vstupovat do druhého smluvního státu a pobývat v něm tři měsíce bez víza. Služební pas je přitom možno za stanovených podmínek vydat k cestě do zahraničí v zájmu ČR (srov. § 14 zákona č. 329/1999 Sb., zákona o cestovních dokladech, ve znění pozdějších předpisů), čemuž by doprovod žalobce policisty z oddělení doprovodu letadel Policie ČR v rámci realizace správního vyhoštění do země původu odpovídal. Byli-li by příslušníci policie, kteří by žalobce doprovázeli do Turecka, držiteli služebního pasu, odpadla by potřeba obstarávat pro ně víza ke vstupu. Jelikož se žalovaná k této otázce blíže nevyjadřuje a u dalších úkonů, které vypočetla, nespecifikuje, v jaké lhůtě budou učiněny, musel soud dospět k závěru o nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí pro nedostatek důvodů i v této části. V rámci soudního přezkumu rozhodnutí o zajištění musí mít soud příležitost přezkoumat, zdali stanovení konkrétní doby trvání omezení osobní svobody odpovídá skutkovým okolnostem případu a zda není svévolné. Celková doba trvání zajištění by proto měla rámcově odpovídat času, který je potřebný k provedení jednotlivých kroků. Pro výše uvedené však žalovaná požadavkům na odůvodnění doby trvání zajištění nedostála.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

38. Z výše uvedeného vyplývá, že soud shledal napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů, a proto jej zrušil podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Soud však již nerozhodoval o vrácení věci žalované k dalšímu řízení ve smyslu § 78 odst. 4 s. ř. s.,

neboť zrušením napadeného rozhodnutí, které bylo prvním úkonem v řízení, zde již není řízení, v němž by bylo možné pokračovat (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2015, č. j. 4 Azs 234/2015-36).

39. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl v řízení úspěšný, a proto má právo na náhradu nákladů řízení. Procesně neúspěšné žalované náhrada nákladů řízení nenáleží. Soud přiznal žalobci náhradu nákladů řízení v celkové výši 6 800 Kč. Ta se skládá z odměny za dva úkony právní služby spočívající v přípravě a převzetí věci (včetně porady právního zástupce s žalobcem) podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb č. 177/1996 Sb. („advokátní tarif“) a sepisu podání ve věci samé podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu. Tarifní hodnota úkonu podle § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu činí 50 000 Kč. Odměna za jeden úkon právní pomoci proto podle § 7 bodu 5 advokátního tarifu činí 3 100 Kč. K tomu je třeba připočíst paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu za dva úkony právní služby po 300 Kč. Soud proto uložil žalované povinnost zaplatit žalobci celkem částku 6 800 Kč, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce (§ 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.).

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha, 20. prosince 2022

JUDr. Věra Šimůnková, v. r.
soudkyně